

Kerstverhaal uit Rusland

(Een bewerkte versie naar het prachtige en bekende kerstverhaal van Leo Tolstoy. Een verhaal verteld tijdens het Kerstfeest in 't Centrum Inloophuis door John Tamerus in zijn rol als oude Kozak uit Rusland)

Het is kerstavond. De oude schoenmaker sluit zijn winkel. 'Poegatsjov' staat er in mooie letters boven de deur, want zo heet hij. Maar iedereen in de wijde omtrek van het onherbergzame Russische grauwe dorp noemt hem Otets Poegatsjov, vader Poegatsjov. Hij is een oude Kozak uit één van de vele uitgestrekte uithoeken van Rusland. De oude Otets Poegatsjov staat bekend als een hartelijke, vrolijke maar terug getrokken Kozak. Als Poegatsjov alleen in zijn winkel is, zucht hij diep. Met een trieste, verdrietige blik in zijn ogen kijkt hij door het kleine raam de duisternis in.

Buiten op straat in de bittere kou van de Russische winter lachen de kinderen in de sneeuw. De oude Kozak denkt aan zijn eigen kinderen. Die zijn nu groot en wonen ver weg. Heel ver weg. Duizenden kilometers ver weg aan de andere kant van het enorme Rusland. Poegatsjov ziet ze bijna nooit. Hij kijkt op en luistert. Hoor!! De moeders, die hun kinderen roepen. Net zoals zijn vrouw dat vroeger deed bij zijn kinderen.

Maar ze is er helaas niet meer. De trieste blik van Poegatsjov glijdt naar een oude vergeelde foto aan de muur. De foto van zijn lieve vrouw. Poegatsjov is met Kerstmis helemaal alleen'. Hij pakt de versleten Bijbel uit de kleine boekenkast en gaat in zijn krakende leunstoel zitten. Bij het knisperende en knetterede vuur van de oude open haard leest hij zacht mompelend het kerstverhaal. Over Jozef en Maria, die geen plaats konden vinden om te slapen.

Een trieste glimlach verschijnt op zijn behaarde gezicht. 'Ach,' mompelt hij, 'waren ze maar bij mij gekomen. Ze hadden in mijn bed kunnen slapen.'



Hier is tenslotte plaats zat'. Zijn glimlach sterft weg van zijn gezicht.

Hij leest weer verder. Over de koningen die met prachtige cadeaus bij het kindje Jezus komen. Poegatsjov zucht weer eens diep. *'Wat had ik dat Kindje kunnen geven?'*

Nadenkend staat hij op. Hij schuifelt naar zijn werkplaats. Op de hoogste plank staat een kleine stoffige doos. Die haalt hij eraf. Als het deksel open gaat tilt hij er twee kleine leren schoentjes uit. Jaren en nog eens jaren geleden heeft hij ze gemaakt voor zijn eigen zoon. Maar die heeft ze nooit gedragen, omdat ze pas klaar waren toen de voeten van zijn zoon al weer te groot waren. Met een glimlach bekijkt Poegatsjov de schoentjes. Een meesterwerk. *'Dit zijn de mooiste schoenen die ik ooit heb gemaakt.'* Zachtjes mompelt hij in zichzelf. *'Ik zou ze aan het Kindje Jezus kunnen geven.'* Een poosje staat hij zwijgend met de kleine schoentjes in zijn handen voor zich uit te staren. Dan doet hij de doos weer dicht en gaat terug naar zijn stoel.

Weer slaat hij de Bijbel open. Het is warm voor de open haard. Poegatsjov zit te knikkebollen. Buiten sterven alle geluiden weg en heerst doodse stilte. De ogen van Poegatsjov zijn gesloten en zijn regelmatige ademhaling en lichte maar donkere gesnurk verraad dat hij slaapt. Een eenzame oude man in een diepe slaap. Hij droomt dat Jezus bij hem in de kamer is. Verbaasd en sprakeloos kijkt Poegatsjov hem aan. *'Ik kom bij je langs'* zegt Jezus tegen hem. De woorden blijven hangen. Poegatsjov wil iets terug zeggen maar het lukt niet. Hij zegt niets. Hij is te verbaasd. Nogmaals klinkt de stem van Jezus *'Ik kom vandaag bij je langs Poegatsjov, Droezjba'*

De volgende morgen wordt vader Poegatsjov wakker van het geluid van de kerkklokken. Hij kreunt. Met slaperige ogen kijkt hij rond. *'Ach'*, mompelt hij *'ik heb de hele nacht in mijn stoel gezeten. Het is al Kerstmorgen'*. Hij rilt en komt kreunend uit de oude stoel overeind. Zijn hele lichaam doet pijn van de lange nacht in de stoel. Hij rekt zich uit en kreunt nog een paar keer onderdrukt. De open haard smeult nog een beetje na maar het is bitterkoud in huis. Er staan grote bloemen van ijs op de bevroren ramen. Poegatsjov gooit nieuw hout in de open haard. Hij rilt nog een keer en trekt zijn sjaal en bontmuts recht. Langzaam maar zeker wordt het binnen weer wat warmer. Met zijn warme handen veegt hij het ijs van de ramen. Door een klein gaatje is buiten de enorme zee van sneeuw en ijs te zien. Het is bitterkoud buiten.

Terwijl hij in een oude metalen pannetje warme pap klaar maakt, herinnert **Poegatsjov** zich de stem van Jezus. Het leek zo echt. Maar ja, Het was een droom. Hij haalt zijn schouders op en lepelt zijn warme pap naar binnen met een oude versleten lepel. Na zijn ontbijt wrijft hij weer over het ijsvrije rondje op het raam. Zwijgend staart hij door de sneeuw en ijzige kou naar buiten. Alles wat hij ziet is de lege straten en een eenzame straatveger. Met zwiepende bezem veegt hij de sneeuw weg, voor de mensen die straks naar de kerk gaan. Het zal wel weer één van die zwervers zijn. Zo'n aan lager wal geraakte Kozak die niet van de wodka af kan blijven. Ze proberen het wel vaker. Een beetje sneeuw vegen en dan maar hopen dat ze van de kerkgangers een paar roebel krijgen voor de volgende fles wodka.

Peinzend kijkt **Poegatsjov** naar de straatveger. Waar zou hij geslapen hebben? **Poegatsjov** duwt de krakende houten deur van zijn kleine huisje open. Hij sjokt naar buiten richting de man. **Droezjba** mompelt hij. Het is een Kozakken groet die vriendschap betekent. De straatveger kijkt hem aan. Zijn bruine verweerde smoezelige gezicht steekt schril af tegen de witte met ijs bedekte baard. Hij kijkt naar de handen van **Poegatsjov** alsof hij een paar roebel verwacht.

'Gelukkig Kerstfeest' mompelt **Poegatsjov**. 'Kom effe binnen vriend. Een hete kop koffie zal je goed doen, dan word je weer warm.' De straatveger groet terug. '**Droezjba**'. Hij denkt niet lang na. Hij heeft het inderdaad erg koud en gaat maar al te graag mee. Eenmaal in het sobere kleine huisje van **Poegatsjov** laat hij zich snel zakken op een luie stoel vlak bij de open haard. Hij zegt niet veel. Hij warmt zich bij het vuur en drinkt koffie. **Poegatsjov** geeft hem de laatste restanten pap en brood. Dan lacht de verweerde Kozak naar **Poegatsjov**. **Bolshoe Spasibo** oude man. Het is Russisch voor erg bedankt. Even later gaat hij weer naar buiten. Verder met vegen.

De tijd verstrijkt langzaam. De sneeuw dwarrelt buiten zonder ophouden naar beneden. Het geluid van de kerkklokken is allang gestopt. Het wordt langzaam maar zeker al weer donker buiren. In de keuken zet **Poegatsjov** een pan koolsoep op het vuur. Onbewust loopt hij weer naar de deur en kijkt een poosje naar buiten. Maar alles wat hij ziet zijn de lege straten en de ijzige kou. Hij rilt. Hij denkt aan zijn droom maar dan schudt hij zijn hoofd. Net als hij de deur dicht wil duwen komt er in de schemer een meisje aangelopen. Nu is ze vlak bij het huisje van **Poegatsjov**. Ze loopt langzaam en heeft een baby onder haar omslagdoek. Ze ziet er koud en moe uit. **Dobry Vecher** jonge dame. **Dobry Vecher**. Goedenavond. Het meisje kijkt hem argwanend aan. De donkere vriendelijke ogen van **Poegatsjov** ontmoeten de helblauwe ogen van het meisje. De twijfel in haar ogen verdwijnt. 'Kom even binnen meisje', zegt

Poegatsjov met een stem die er vanuit lijkt te gaan dat ze naar hem luistert en binnenkomt.
'Ga daar maar zitten, bij het vuur. Dan word je weer warm.'

Het meisje stapt het kleine huisje binnen en schuifelt met haar baby langs de oude Poegatsjov. *Hier, neem maar van deze lekkere koolsoep.* Maar nog voor hij de soep wil opscheppen ziet hij de voetjes van de baby. Ze zijn blauw van de kou. Hij schudt zijn hoofd *'Maar dat kan toch niet'*, mompelt hij met een licht verwijtende blik naar de jonge vrouw, *'Hij heeft geen eens schoentjes'*.

'Ik kan ze niet betalen', zucht het meisje met een onderdrukte snik. *'Mijn man is dood, gestorven en nu ben ik op weg naar mijn neef. Ik hoop dat ik bij hem kan wonen, want geld heb ik niet'*. Zonder ook maar een seconde na te denken schuifelt Poegatsjov naar zijn werkplaats. *'Wacht maar eens even'*, mompelt hij en hij haalt de schoentjes uit de doos. Vlug gaat hij weer terug. De schoentjes passen precies. *'Nu nog wat lekkers voor de baby'*, zegt Poegatsjov en handig voert hij warme melk met een lepel. Als het meisje even later weggaat, weet ze niet hoe ze hem moet bedanken. *Spasibo, spasibo*, bedankt, bedankt, *'U bent zo goed voor mij geweest'*, fluistert ze. *'Ik hoop dat uw dromen uitkomen met Kerstmis'*.

Terwijl Poegatsjov het meisje en haar baby nakijkt, grinnikt hij *'Ach ik ben bang dat mijn droom niet uitkomt. Het is bijna donker en ik heb Jezus nog niet gezien'*. Zijn donkere ogen volgen het meisje die langzaam maar zeker in de duisternis verdwijnt. Poegatsjov denkt weer terug aan zijn droom. Stilletjes had hij toch gehoopt dat zijn droom geen droom was. Dat het echt was. Dat Hij langs zou komen'.

Het is kerst maar Poegatsjov beleeft er weinig plezier aan. Hij is alleen. Zijn vrouw is dood en zijn kinderen wonen duizenden kilometers ver weg aan de andere kant van Rusland. De oude Kozak slentert naar binnen en gaat weer in zijn leunstoel zitten, bij het vuur. Een poosje staart hij naar de vergeelde foto van zijn geliefde vrouw. Weer slaat hij de Bijbel open en leest het kerstverhaal nog eens. Het is en blijft een mooi verhaal. Dan staart hij lang naar de vlammen in de open haard. *Spokoynoy Nochi* oude man mompelt hij tegen zichzelf. *Goede nacht.*



Net als hij zijn ogen wil sluiten hoort hij dezelfde stem als vorige nacht.

'He Poegatsjov, heb je me gezien?' Het is Jezus uit de droom. Verbaasd en ongelovig kijkt Poegatsjov naar Jezus. *'He Poegatsjov, heb je me gezien?' Ik was de straatveger en het meisje met de baby. Je gaf Me eten en drinken en een warme plek. Ik was welkom bij jou.'*

Er verschijnt een grote glimlach op het gezicht van Poegatsjov. Zijn donkere ogen glimmen. Plotseling begrijpt hij het. *'Dus, Je bent toch gekomen'*, fluistert hij zachtjes en zijn oude Kozakken gezicht straalt.

Droezjba Jezus! Droezjba!

